

ГЛАВА XII

ВИЗАНТИЙСКО ВЛАДИЧЕСТВО ВЪ БЪЛГАРИЯ ПРЕЗЪ XI И XII ВЪКОВЕ

Българската църква въ Охридъ. — Несполучливи възстания на Петра Делянъ (1040) и Константина Бодинъ (1073). — Нападения на кумани и печенези. — Народно и религиозно движение въ България.

„Императорътъ се завърна въ Цариградъ и ромеитѣ, като се размѣсиха съ българитѣ, се свързваха съ тѣхъ чрезъ брачни съюзи и предишнитѣ враждебни отношения между двата народа се прекратиха“. Съ тия думи се свършва въ арабската хроника на Алмекина¹ разказътъ за покоряването на България отъ Василия II. Въ грамотата пъкъ на самия императоръ се чете: „макаръ че покорихме тая страна, при все това ние не отмѣнихме нейнитѣ права, а ги потвърдихме съ наши хрисувили и сигилии“². Действително, малко промѣни последвали въ завладѣната страна. На дворянитѣ били оставени тѣхнитѣ имоти и успѣли да ги помирятъ съ новото имъ положение, като имъ раздали блѣскави придворни длѣжности и намѣстничества. Дори българскитѣ царски синове изпълнявали военни длѣжности въ Цариградъ или въ Азия; Фружинъ билъ началникъ на дворцовата стража отъ „букеларии“, братъ му Ларонъ — стратегъ въ Аспракания — Армения, чичо имъ Алусианъ — стратегъ въ Теодосиополъ (Ерзерумъ). Последната царица Мария и Самуиловата дъщеря Екатерина украсявали като почетни дами византийския дворъ. Другитѣ княгини се омѣжили за знатни византийци. Отъ това време потомцитѣ на дворянскитѣ родове отъ Македония, Албания и Дардания взиматъ деятелно участие въ придворнитѣ византийски интриги.

Държавното управление сѣщо тѣй не се измѣнило спрямо предишното. Данъцитѣ се взимали по предишния редъ и самоуправлението на общинитѣ останало въ сила. Само въ кулитѣ и градоветѣ Охридъ, Прѣспа, Драчъ, Дѣволъ, Костуръ и други били изпратени византийски намѣстници съ гарнизони. Титлата на първитѣ била *стратигъ* или *дуксъ*. Нераздѣлността на българското царство се показала и следъ завладяването му въ това, че билъ назначенъ върховенъ *дуксъ на цѣла България*, който пребивавалъ навѣрно въ Скопие. Особено внимание било обърнато върху пазенето на проходите; тамошнитѣ кули били снабдени съ гарнизонъ подъ командата на *клисурархъ*, който билъ подчиненъ на стратега.

Българската църква останала сѣщо тѣй автономна; само нейниятъ глава не трѣбвало да се именува патриархъ, ами архиепископъ. Патриархъ Давидъ билъ сваленъ, при всичко, че тъкмо той следъ покоряването водѣлъ преговори за новитѣ отношения на българската църква. Вмѣсто него, Иоанъ, игуменъ отъ Дебъръ, билъ назначенъ за *самостоеенъ архиепископъ на българитѣ*; мѣстопребиваването му било въ Охридъ. При това, въ 1020 год. императорътъ